

WETENSCHAPSWINKEL
LU WAGENINGEN

wetenschapswinkel exemplaar

Zorg voor water, is zorgen voor later

*Op weg naar een ecologisch verantwoorde inrichting
van de Gelderse Vallei-Zuid*

WAAROM DEZE BROCHURE?

De zorg voor de toekomst van natuur, milieu en landschap in Het Binnenveld, en ruimer de Gelderse Vallei-Zuid, heeft de Stichting Milieuwerkgroepen Ede (SME) al meermalen bezighouden. Voorjaar 1994 verschijnt de milieu-effectrapportage voor de Interprovinciale Structuurvisie grensregio Ede-Veenendaal (ISEV 1992). Vervolgens zullen de te verwachten wijzigingen van de streekplannen Utrecht en Veluwe en de stedelijke uitbreidingsplannen van Ede en Veenendaal de aandacht van de SME opeisen.

In deze brochure wil de SME, naast bovengenoemde plangebonden reacties, wijzen op de mogelijkheden van een meer systematische toepassing van ecologische inrichtingsprincipes bij de ruimtelijke planvorming. In een aantal bestaande plannen voor de Gelderse Vallei-Zuid is al de nodige aandacht gegeven aan behoud en ontwikkeling van natuur en landschap en de zorg voor het milieu. Wat tot op heden echter ontbreekt is overeenstemming over een gemeenschappelijk vertrekpunt voor planvorming: een grondslag van voldoende gewicht om een duurzame inrichting van de Gelderse Vallei-Zuid ook op langere termijn te kunnen veiligstellen.

De SME meent met de strategie van een ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling zo'n gemeenschappelijke grondslag te kunnen aanreiken. Sterk vereenvoudigd gezegd wordt bij toepassing van deze strategie de volgorde van de werkwijze bij planvorming omgedraaid. De traditionele werkwijze is dat op basis van een berekende toename van bewoners en bedrijvigheid de hiervoor benodigde ruimte wordt bepaald. Vervolgens wordt daarvoor een 'plaats' gezocht in aansluiting bij de bestaande bebouwing, al of niet volgens een stedenbouwkundig model. Voorzover deze locaties negatieve gevolgen hebben voor natuur en milieu wordt dan gepoogd deze zo gering mogelijk te doen zijn. Verstedelijking en natuur en milieu zijn bij deze werkwijze onmogelijk in een duurzame ontwikkeling te verenigen.

Bij de hier voorgestelde strategie voor een ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling is een ander startpunt voor het planvormingsproces gekozen. Allereerst worden de opties verkend van beheer- en ontwikkelingsmogelijkheden voor kringlopen (bijvoorbeeld de waterkringloop) en het benutten van ecologische potenties in het plangebied. Vervolgens kan op grond hiervan ruimtelijk een zogenaamd ecologisch raamwerk zichtbaar worden gemaakt en een gebruikruimte voor verstedelijking nader worden bepaald. De vormgeving van de stedenbouwkundige structuur van stad en regio is het sluitstuk bij deze werkwijze, in plaats van dat ze dient als vertrekpunt.

In deze brochure wordt ervoor gepleit om de weg op te gaan van laatstgenoemde strategie. De wetenschappelijke verwijzing is in een apart kader beknopt uiteengezet. De brochure biedt verder een allereerste aanzet tot uitwerking van het watersysteem als drager van het ecologisch raamwerk van de Gelderse Vallei-Zuid. Hoe beperkt ook van opzet, toch kan op basis hiervan al commentaar worden gegeven op een paar recente planvoorstellen voor dit gebied. Het aannemen van de uitdaging voor verdere invulling en uitwerking is aan alle betrokkenen.

ECOLOGISCH VERANTWOORDE STEDELIJKE ONTWIKKELING

Drie invalshoeken staan aan de basis van plannen en projecten voor een ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling:

kringlopen, gebieden en betrokkenen.

Bij **kringlopen** moet men denken aan het onderzoek naar mogelijkheden voor beheersing van stromen van energie, water, voedingsstoffen, grondstoffen, afvalstoffen en ook verkeer en vervoer. Centraal daarbij staan oplossingen waarbij afwenteling van voor milieu en samenleving negatieve effecten naar elders en later kunnen worden voorkomen of geminimaliseerd.

Het ruimtelijk vormgeven van kringloopssystemen vereist een **gebiedsgewijze uitwerking**, waarbij het benutten van ecologische potenties voorop staat. De planvorming zal moeten plaatsvinden voor het stedelijk milieu (gebouw, wijk, stad), de regio en op (inter)nationaal niveau. Essentiële daarbij is de samenhang en wisselwerking tussen de schaalniveaus. Voorstellen en maatregelen moeten worden vertaald en veiliggesteld op lagere en hogere schaalniveaus.

Dit stelt eisen aan de derde invalshoek voor ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling: het organiseren en mobiliseren van **betrokkenen**. De voorgestelde strategie veronderstelt een brede deelname aan en inbreng in beleidsprocessen van zowel gemeenten, provincies als waterschappen. Ook nutsbedrijven, het bedrijfsleven, maatschappelijke belangengroepen en de burger kunnen een bijdrage leveren.

In dit voorstel van de SME is ervoor gekozen de aandacht te beperken tot het watersysteem (**kringlopen**) en het regionale niveau (**gebieden**). Beide ingangen zijn van grote strategische waarde. Voor de specifieke gebiedsproblematiek en het behoud van de ecologische potenties van de Gelderse Vallei-Zuid is het watersysteem (grond- en oppervlaktewater) de meest bepalende factor. Voor de verschillende beleidsbepalende instanties biedt de watersysteembenadering het meeste perspectief, als het erop aankomt het beleid van ruimtelijke ordening, milieu, water en natuur en landschap op elkaar af te stemmen. Door het watersysteem centraal te stellen is het bovendien mogelijk voor het plangebied een ecologisch verantwoorde begrenzing te maken. Tenslotte speelt het water een centrale rol in het hierna te noemen casco-concept. De derde invalshoek blijft in dit voorstel verder onuitgewerkt.

Bij de nadere uitwerking van het watersysteem voor de Gelderse Vallei-Zuid wordt - naast de drie hierboven genoemde invalshoeken - ook gebruik gemaakt van het, aan de planvorming in landelijke gebieden ontleende, casco-concept als inrichtingsprincipe. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen zogenaamde laagdynamische functies (zoals natuur en water) en hoogdynamische functies (zoals bedrijvigheid, intensieve landbouw en verkeer).

Het casco-principe gaat uit van bundeling van de laagdynamische functies in een ruimtelijk stabiel, zogenaamd ecologisch raamwerk. De hoogdynamische functies kunnen zich ontwikkelen in zogenaamde gebruiksruimtes, die worden gevormd door de openingen in het raamwerk. Dit betekent niet dat hier geen beperkingen bestaan; ook hier gelden algemene randvoorwaarden die aan ecologische inrichting en beheer worden gesteld. Om verstedelijking ecologisch verantwoord in te passen wordt wel een strategie van twee netwerken voorgestaan. Het watersysteem (grondwater en oppervlaktewater) is daarbij de drager van het laagdynamisch netwerk. Hierbij kan gedacht worden aan functies als natuur, extensieve recreatie, biologische landbouw, waterwinning en fietsverbindingen. Het verkeerssysteem (rail, bus en auto) is de drager van het hoogdynamisch netwerk. Dit netwerk stuurt de ontwikkelingen aan van bijvoorbeeld bedrijven, centrale voorzieningen, intensieve vormen van recreatie en landbouw. Het wonen neemt een tussenpositie in tussen beide netwerken.

Voor een nadere invulling van het ecologisch raamwerk van het casco-concept wordt aangehaakt bij het, aan de bio-ecologische wetenschap ontleende, tweesporenbeleid van de ecologische eilandtheorie. Afhankelijk van de condities voor specifieke eco-systeemttypen en plante- en diersoorten, zijn daarbij twee typen maatregelen noodzakelijk. Er zal enerzijds gezorgd moeten worden voor het behouden en vergroten van compacte leefgebieden van voldoende omvang. Daarnaast moet ervoor worden gezorgd dat leefgebieden niet geïsoleerd raken en uitwisseling van soorten mogelijk blijft. Hieraan kan voldaan worden door het veiligstellen van verbindingzones tussen leefgebieden.

Met de strategische principes van de drie invalshoeken, het casco-concept en het tweesporenbeleid van de ecologische eilandtheorie is het kader van het SME-voorstel geschetst.

HET WATERSYSTEEM ALS BASIS VOOR PLANNING IN DE GELDERSE VALLEI-ZUID

Afbakening van het plangebied

Een ecologisch verantwoorde planning begint bij een relevante afbakening van het plangebied. Het watersysteem speelt in Het Binnenveld een onmisbare rol bij de instandhouding van de ecologische waarden in het gebied. Het watersysteem is daarnaast een belangrijk medium voor de verspreiding van negatieve milieu-effecten. Via het grond- en oppervlaktewater verlopen processen als vermessing, verontreiniging en verdroging. Om de afwenteling van milieu-effecten naar een ander gebied beperkt te houden, zou de ruimte waarbinnen hydrologische processen zich hoofdzakelijk afspelen het plangebied moeten vormen. Dit plangebied is de naam 'Gelderse Vallei-Zuid' meegegeven.

De mogelijkheid en verantwoordelijkheid voor de aanpak van milieuproblemen ligt, bij een zodanige begrenzing, in het gebied zelf. Bovendien kan de planning beter inspelen op waardevolle hydrologische processen binnen het gebied. Op het bijgevoegde kaartbeeld geeft de zwarte stippellijn de waterscheiding van de Gelderse Vallei-Zuid weer.

De noordgrens van het gebied ligt ter hoogte van de Emminkhuizenberg. Hier tekent zich een duidelijke waterscheiding af; beekstelsels ten noorden van deze stuwwalwateren af in noordelijke richting, en de beken ten zuiden ervan hebben een zuidelijke oriëntatie. De scheidslijn van beide watersystemen loopt ongeveer parallel aan, en direct ten noorden van, de Doesburgerdijk. Het afwateringsgebied van de Gelderse Vallei-Zuid strekt zich verder zuidelijk via Het Binnenveld uit tot aan de Nederrijn. Ruwweg lopen de oostelijke en westelijke waterscheidingen over de kam van beide stuwwallen van resp. de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. In het kader van de ISEV-plannen gaat de aandacht echter vooral uit naar de noordelijke helft van het plangebied.

De Gelderse Vallei-Zuid kenmerkt zich door een bijzondere hydrologische situatie. Een diepe grondwaterstroom verbindt hier de infiltratiegebieden op de stuwwallen met de kwelgebieden langs de Grift. Deze regionale kwelstroom wordt hoofdzakelijk gevoed door inzigging op de stuwwal van de Veluwe en verloopt in het algemeen van noordoost naar zuidwest. Ook de flankzones van de stuwwallen kunnen worden aangemerkt als infiltratiegebied. Naast infiltratie kan hier echter ook kwel optreden. Het betreft dan met name ondiepe of lokale kwel. Door deze ondiepe kwel zijn de flankzones (op de Veluwerand) tevens brongebied van de meeste beeksystemen. De beken kennen voornamelijk een oost-west verloop.

Uit de ruimtelijke relatie tussen de infiltratie- en kwelgebieden volgt dat negatieve milieu-invloeden naast lokale, ook boven-lokale uitwerkingen kunnen hebben. Uitgaande van een ecologisch verantwoorde planning zal voorkomen moeten worden dat milieu-effecten grotendeels in tijd en ruimte worden afgewenteld. Intensief bodemgebruik van de infiltratiegebieden op de stuwwal en flankzones van de Veluwe is derhalve af te raden.

Behalve bij de afbakening van het plangebied is het watersysteem tevens de meest bepalende factor bij de plaatsbepaling en vormgeving van het ecologisch raamwerk hierbinnen.

Een stabiel ecologisch raamwerk

De ecologische waarden in het plangebied zijn in hoge mate plaatsgebonden. Het onderliggende watersysteem bepaalt in de eerste plaats de ecologische kansrijkheid van gebieden in de Gelderse Vallei-Zuid. De grote hoeveelheid kwelwater in Het Binnenveld, maar zeker ook de specifieke samenstelling ervan, biedt uitstekende mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Een verdere uitbreiding van de veenmoeraszone aan weerszijden van de Grift zou de ecologische waarde van het gebied nog verder kunnen vergroten.

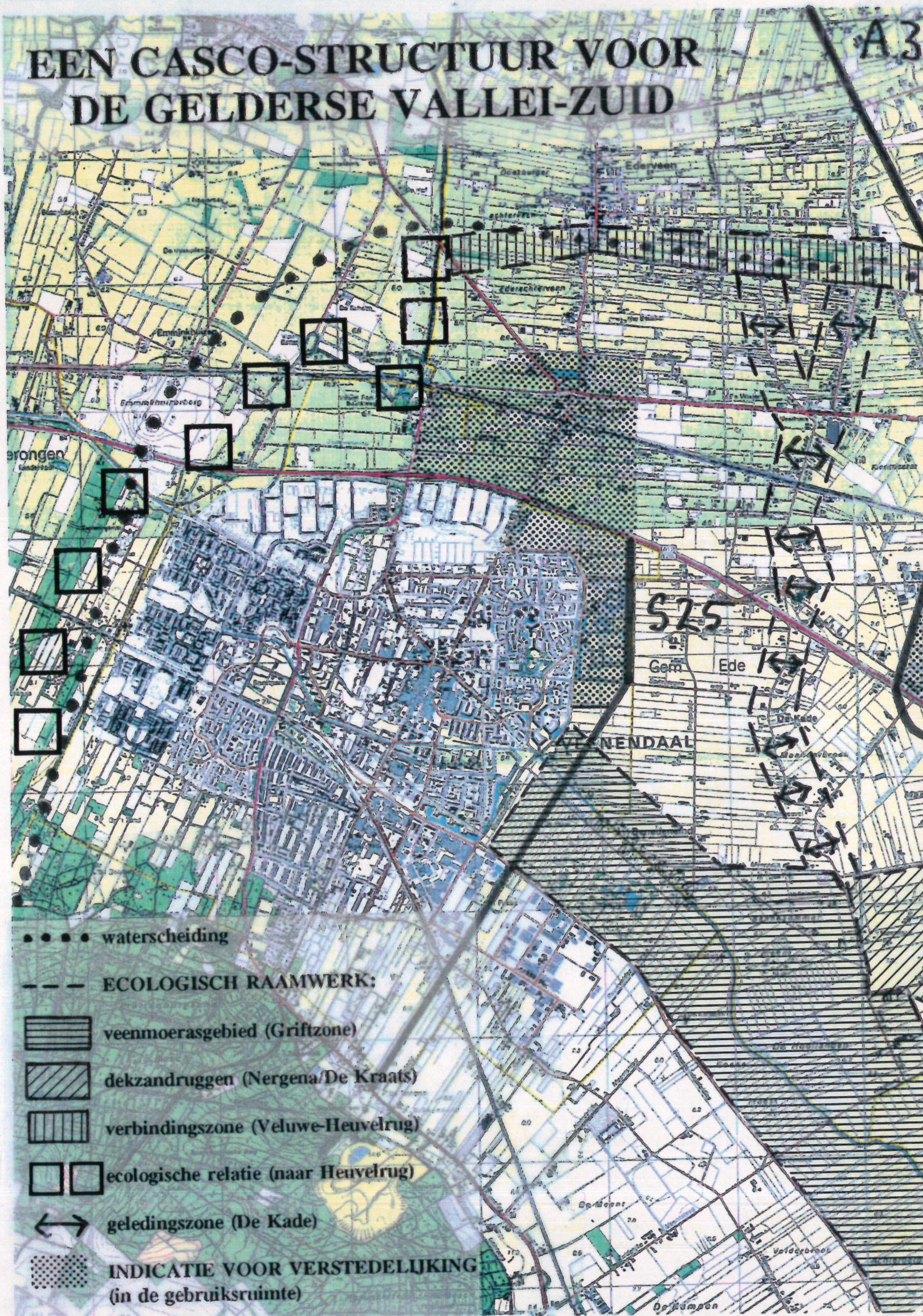
Daarnaast zijn er de uitgestrekte bosgebieden op de stuwwallen. De aanzienlijke omvang, maar ook de relatief compacte vorm van de bosgebieden, biedt uitstekende garanties voor het voortbestaan van dit stabiele eco-systeem. Bovendien is het voortbestaan direct verbonden met de lotsbestemming van andere natuurwaarden, waaronder de kwelafhankelijke levensgemeenschappen langs de Grift.

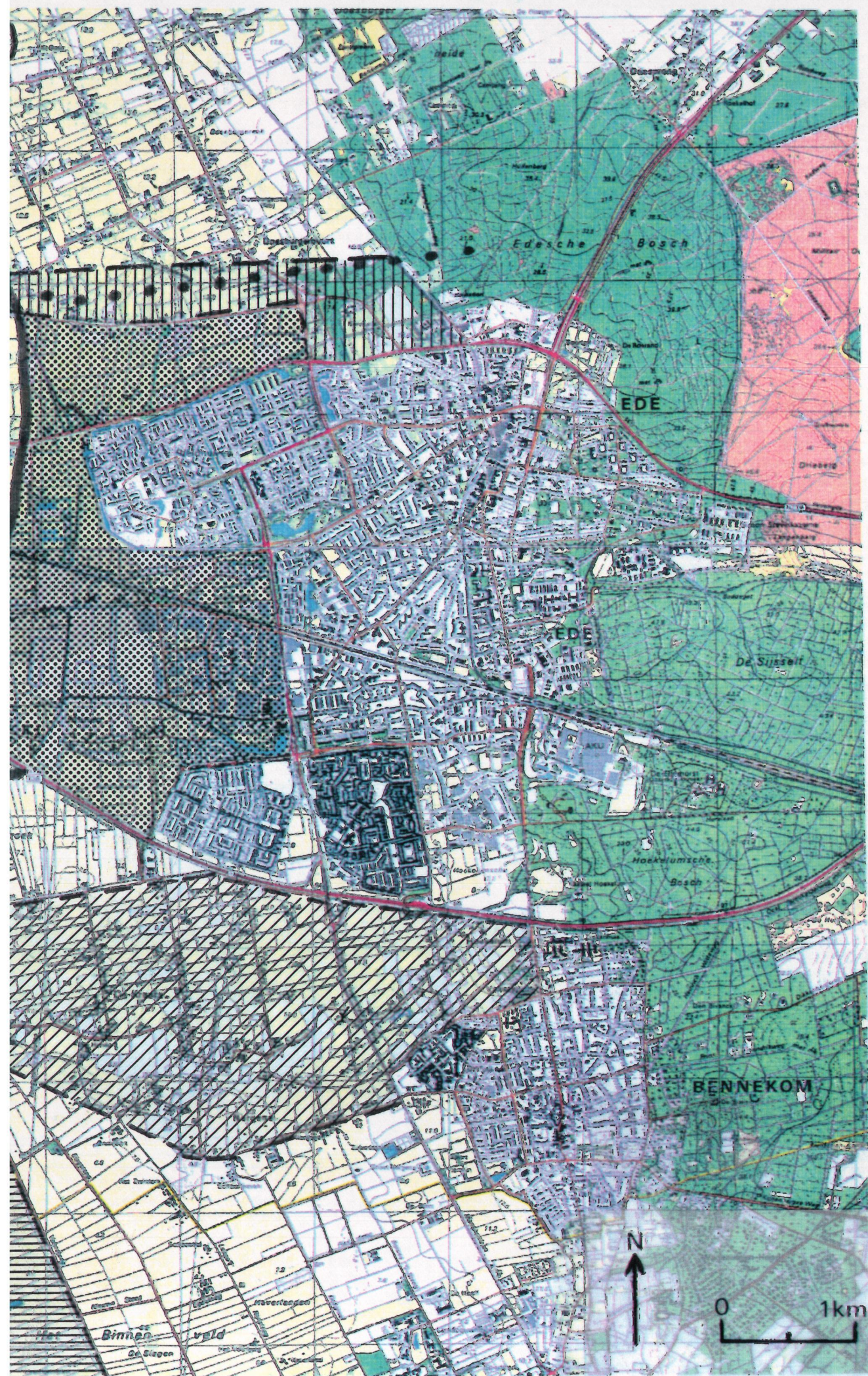
Naast voldoende oppervlakte en een compacte vormgeving zijn verbindingzones van essentieel belang voor de instandhouding en ontwikkeling van ecologische waarden. Dit laatste geldt met name voor stabiele ecosysteemtypen, zoals de oude loofbosgebieden op de stuwwallen en soortenrijke schraallanden in Het Binnenveld.

Vanwege de kwetsbaarheid én de plaatsgebondenheid van de natuurwaarden in de Gelderse Vallei-Zuid lijkt het zaak bij de inrichting van het plangebied voorrang te verlenen aan de ecologische infrastructuur. Op grond van de kansrijke uitgangssituatie wordt vervolgens gekozen voor instandhouding en ontwikkeling van beide (hoofd-)ecosysteemtypen: **de bosgebieden en het veenmoerasgebied**. Vormgegeven in een stabiel ecologisch raamwerk wordt daarmee de mogelijkheid voor ontwikkeling van de meer dynamische functies, waaronder verstedelijking, ingekaderd.

EEN CASCO-STRUCTUUR VOOR DE GELDERSE VALLEI-ZUID

A3

In het **kaartbeeld** is het ecologisch raamwerk weer-gegeven. De kern hiervan bestaat uit de bosgebieden op de stuwwallen en een brede veenmoeraszone aan weerszijden van de Grift. Aansluitend hierop maken ecologische verbindingen en overgangen of gradiënten deel uit van het raamwerk. Goede aanknopingspunten daarvoor bieden de oost-west lopende wegen, beken en sloten. Tenslotte is een geleedingszone opgenomen als onderdeel van het raamwerk. Naast de bosgebieden en het veenmoerasgebied is het raamwerk in de Gelderse Vallei-Zuid opgebouwd uit de volgende vijf elementen:

1. Een verbindingszone in het noorden van het plan-gebied. Daarbij is aansluiting gezocht bij bestaande houtige beplantingen. Deze komen nog voor langs de Grebbelinie en verder oostelijk hiervan bij het Allemanskampje, de Wallenburgsteeg, Kalverkamp, het landgoed Kernhem en de Doesburgerbuurt. Door uitbreiding van de beekbegeleidende beplanting langs de Munnikebeek/ Zecksloot kunnen deze beplantingszones verder aaneen worden gegeren. Deze verbinding die de water-scheiding van het plangebied markeert vormt een goede afsluiting van het plangebied. Bovendien legt de ecologische grens een relatie met het botanisch en faunistisch waardevolle gebied ten noorden van de Doesburgerdijk. Maar bovenal vergroot het de mogelijkheid van genetische uitwisseling tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.
2. Als voortzetting van de noordelijke verbindingszone is een zoekrichting aangegeven voor een verdere versterking van de ecologische relatie met de Heuvelrug. Naast de Grebbelinie zijn de landschapselementen in het kleinschalig kampenlandschap ten zuiden van Renswoude belangrijk voor deze ecologische relatie. Andere geschikte elementen die achtereenvolgens in deze relatie kunnen worden opgenomen zijn het Voormalig Fort aan de Buurtsteeg - Voormalige Batterij - Emminkhuizen-berg - Voormalig Werk aan de Roode Haan. Voor met name marterachtigen en andere zoogdieren is het van groot belang infrastructurele barrières in de migratieroute weg te nemen. Met de aanleg van bijvoorbeeld wildtunnels zullen de versnip-perende effecten moeten worden gecompenseerd.
3. Een andere belangrijke ecologische schakel verbindt het veenmoerasgebied langs de Grift met de uiterwaarden van de Nederrijn. Kleinschalige natuurontwikkeling langs de Grift wordt daarmee gekoppeld aan grootschalige natuurontwikkeling (De Blauwe Kamer) langs de grote rivieren.

Dit meer complete ecosysteem kan hierdoor zijn functie als (genetisch) reservoir voor de natte natuurwaarden in het zuidelijk deel van het plan-gebied beter vervullen. (De verbinding tussen de Grift en de Nederrijn ligt buiten het kaartbeeld).

4. Behalve ecologische verbindingen maken ecologische overgangen of gradiënten deel uit van het raamwerk. Gradiëntrijke gebieden zijn te vinden op de flanken van de stuwwallen en op de dekzandruggen van Nergena/De Kraats. Bovendien heeft de Emminkhuizenberg als stuwheuvel een gradiëntrijk karakter. Naast het ecologische belang van een vloeiende overgang van een laag en nat naar een hoog en droog milieu, zijn deze gebieden ook van cultuurhistorische en aardkundige waarde. Met name voor de beide dekzandruggen bestaan er goede mogelijkheden, ecologische functies te combineren met andere extensieve gebruiksfuncties (meekoppeling). Daarbij moet allereerst gedacht worden aan een verdere ontwikkeling van de landschappelijk/recreatieve functie, waarbij tevens aansluiting gezocht kan worden bij De Kade.
5. Als laatste element van het ecologisch raamwerk is De Kade opgenomen. Deze noord-zuid as heeft in de eerste plaats een landschappelijk/recreatieve functie. Omdat het verder aaneengroeien van Veenendaal en Ede ongewenst is, kan De Kade tevens als uitvalsbasis dienen voor een geleedings-zone. Een visuele aantasting van de geomorfologisch kenmerkende noord-zuidrichting van de Vallei dient in ieder geval voorkomen te worden.

Hiermee is de basis voor het ecologisch raamwerk in de Gelderse Vallei-Zuid gelegd. Beleidsinstrumenten op het gebied van bestemming, inrichting en beheer zullen in onderlinge samenhang zorg moeten dragen voor realisatie en behoud van het raamwerk.

RICHTLIJNEN VOOR VERSTEDELIJING IN DE GEBRUIKSRUIMTE

Speelt het watersysteem in de Gelderse Vallei-Zuid een hoofdrol bij de plaatsbepaling van laagdynamische functies, het verkeersnetwerk kan gezien worden als aanjager voor hoogdynamische functies. Vooral dankzij de gunstige infrastructurele ligging tussen de stedelijke knooppunten Utrecht en Arnhem-Nijmegen maken Ede en Veenendaal deel uit van een economisch vitale zone. Samenhangend met de doorgaande (hoofd-) transportassen van spoor en weg kent deze zone een oost-west verloop. Uitbreidingslocaties voor **werk-gelegenheid** zullen idealiter moeten aansluiten op deze ontwikkelingscorridor langs de transportassen. Ruimtelijk gezien biedt het ecologisch raamwerk hiertoe ook de mogelijkheid. Evenwel zal gewaakt moeten worden voor het aaneengroeien van beide gemeenten. De geleidingszone bij De Kade zal dit moeten voorkomen.

Behalve voor bedrijvigheid kan binnen de gebruiksruijnte gezocht worden naar uitbreidingslocaties voor **woningbouw**. Dit zoveel mogelijk in aansluiting op het bestaande stedelijk gebied, opdat een compacte vormgeving ontstaat. Een drietal locaties zijn denkbaar:

- Een mogelijke locatie bestaat direct ten noorden van Ede tot aan het ecologisch raamwerk ter hoogte van de Doesburgerdijk. Als grens voor de uitbreiding in westelijke richting moet de geplande A30 dienen.
- Verder kan gedacht worden aan een beperkte uitbreiding oostelijk van Veenendaal. Een verdere verstedelijking in zuidoostelijke richting dient sterk te worden afgeraden. De recente stadsuitbreidingen alsook de waterwinningen in Veenendaal hebben namelijk een aanzienlijke vermindering van kwel tot gevolg gehad voor De Blauwe Hel en De Hel. Bij vaststelling van het tracé voor de geplande S25 is een situering dicht tegen de bebouwde kom gewenst. De S25 zou tevens een harde begrenzing moeten vormen voor de stadsuitbreiding ten oosten van Veenendaal.
- Een laatste locatie voor woningbouw is te vinden om en nabij het station van De Klomp. Mogelijkheden ter bevordering van het gebruik van het openbaar vervoer staan daarbij evenwel tegenover een meer verspreide uitbreiding van Veenendaal. Een tweede woonkern bij De Klomp is niettemin goed inpasbaar binnen de contouren van het ecologisch raamwerk.

Bovenstaande richtlijnen geven invulling aan een cascobenadering voor verstedelijking in de noordelijke helft van het plangebied. Hoogdynamische functies (werkgebieden) zijn ruimtelijk zoveel mogelijk gescheiden van de laagdynamische functies (het ecologisch raamwerk). **De woongebieden nemen een tussenpositie in.** Een algemene richtlijn binnen de gebruiksruijnte zou kunnen zijn om (meer) differentiatie aan te brengen in de bebouwingsdichtheid. Realisatie hiervan past ook in het standpunt van de SME voor een beperkte stadsuitbreiding. Idealiter ontstaat een gradiënt van een meer stedelijk woonmilieu (met hoge bebouwingsdichtheden) naar een tuinstedelijk/recreatief woonmilieu richting het raamwerk. Dit biedt perspectief om natuurlijke en landschappelijke elementen ten noorden van de N224 te behouden en op te nemen als onderdeel van het woonmilieu. Bovendien kan een geleidelijker overgang tot stand komen met het ecologisch raamwerk.

Tot zover de aanbevelingen ten aanzien van de ruimtelijke structuur van de gebruiksruijnte op stadsregionaal niveau. Te nemen maatregelen op een lager schaalniveau zullen hierop moeten voortbouwen.

DE RELATIE VAN HET INRICHTINGSVOORSTEL TOT BESTAANDE PLANNEN

Met het voorstel tot een ecologisch verantwoorde inrichting van de Gelderse Vallei-Zuid is getracht invulling te geven aan een aantal strategische principes die zijn ontleend aan bestaande (beleids-)plannen en projecten.

Daarnaast vormen beleidsuitspraken uit een groot aantal plannen van met name de nationale overheid een solide ondersteuning en onderbouwing van dit SME-voorstel en de opmerkingen die daar betrekking op hebben.

Bezien vanuit het beleidskader van de nationale overheid is de geplande stadsuitbreiding bij Ede en Veenendaal (ISEV 1992) bovendien te aanzienlijk van omvang. Er wordt uitgegaan van een min of meer autonome ontwikkeling van bevolking en bedrijvigheid. Dit terwijl, acht slaand op de nationale beleidsplannen, een beperkte groei meer gewenst is. De actieve rol van beide gemeenten bij de werving van inwoners en bedrijven lijkt slecht verenigbaar met hun verantwoordelijkheid voor een meer evenwichtige groei. Wat de bevolking betreft zou de SME willen pleiten voor een ontwikkeling, waarbij de immigratie gelijke tred houdt met de emigratie. Ook bij deze relatief geringe bijsturing van de bevolkingsontwikkeling blijven er overigens aanzienlijke aanspraken op stedelijke ruimte in het landelijk gebied. De ontwikkeling van de bevolking kan niet los worden gezien van die van de

werkgelegenheid. In samenhang met een beperking van de bevolkingsgroei pleit de SME voor strikte terughoudendheid ten aanzien van uitbreidingslocaties voor bedrijvigheid. Dit niet in de laatste plaats ter voorkoming van extra bevolkings- en verkeersdruk als gevolg van gecreëerde werkgelegenheid. Met een beleidskeuze voor **geremde groei** van bevolking en bedrijvigheid wordt bovendien meer recht gedaan aan de bestaande functies in het landelijk gebied. Dat is ook het uitgangspunt van het Plan van Aanpak Gelderse Vallei (PvA), dat in april 1993 is vastgesteld. Een vernieuwing van de ruimtelijke structuur, waarbij wordt gekozen voor een grotere mate van scheiding tussen met name intensieve vormen van landbouw en de functie natuur (casco-planning), zal de ontwikkelingskansen van deze functies moeten vergroten. Het bovenstaande inrichtingsvoorstel bouwt voort op de ontwikkelingsvisie uit het Plan van Aanpak. Een stabiele ruimtelijke (hoofd)structuur voor de meest kwetsbare functies vormt het kader (raamwerk) waarbinnen een meer flexibele invulling van de meer dynamische functies mogelijk is.

Een voornaam punt van kritiek op het Plan van Aanpak is dat de vormgeving van een stabiele ecologische structuur weinig dwingend naar voren komt. Dit klemmt temeer, omdat de locatie van natuur- en landschapswaarden in de Gelderse Vallei-Zuid sterk door hydrologische processen wordt bepaald. Bovendien stellen de wetten van de ecologie specifieke eisen aan de omvang en vormgeving van ecosystemen, alsmede de relaties daartussen. Er dient dus voorkomen te worden dat de natuur- en landschapswaarden aan de onderhandelingstafel worden vastgesteld.

Binnen het inrichtingsvoorstel van de SME vormt het ecologisch raamwerk juist het vertrekpunt. Daarmee vult dit voorstel de tekortkomingen in het Plan van Aanpak aan.

Overtuigd van de winst van ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling van de Gelderse Vallei-Zuid roept de SME alle betrokkenen op, deze weg in te slaan en te blijven volgen.

Colofon:

Uitgave van Wetenschapswinkel Landbouwuniversiteit Wageningen
(publicatienummer: 89)

Wetenschapswinkel LU
Postbus 9101
6700 HB Wageningen
08370 - 84661

De Wetenschapswinkel bemiddelt onderzoeksvragen voor organisaties die niet over de middelen beschikken om zelf onderzoek te laten uitvoeren. De vragen moeten passen in het centrale thema van de Landbouwuniversiteit 'landbouw en milieu'.

Deze uitgave is uitgebracht in opdracht van de Stichting Milieuwerkgroepen Ede (SME)

SME
Weerdestein 30
6714 CS Ede
08380 - 37060

De SME is een onafhankelijke milieugroepering, die zich al meer dan 20 jaar via actieve beleidsbeïnvloeding inzet voor de bescherming van natuur, landschap en milieu in de gemeente Ede.

Het onderzoek is uitgevoerd door studenten Planologie, Milieukunde en Regionale Geografie van de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de Universiteit Utrecht.

Universiteit Utrecht
Faculteit der Ruimtelijke
Wetenschappen
Heidelberglaan 2
Postbus 80115
3508 TC Utrecht
030 - 532044

De studierichtingen planologie, (vakgroep G&P) en regionale geografie (vakgroep ASG) zijn gericht op onderwijs en onderzoek op het gebied van de planologie van de stedelijke en landelijke gebieden, respectievelijk het terrein van de regionale ontwikkeling.

De volgende achtergronddocumenten zijn bij de Wetenschapswinkel LU Wageningen verkrijgbaar:

- Arjan Otten, mei 1993: Analyse van het (vigerende) beleid in het kader van de ISEV-plannen.
- Arjan Otten, december 1993: Op weg naar een ecologisch verantwoorde ontwikkeling van de Gelderse Vallei-Zuid.
- Corina Geschiere, december 1993: Verstedelijking in de Gelderse Vallei-Zuid, een context-analyse.

Voor meer informatie over het algemene kader van het onderzoek wordt verwezen naar:

- S.P. Tjallingii, 1992: Ecologisch verantwoorde stedelijke ontwikkeling. Studie in opdracht van de RPD in samenwerking met het Directoraat-Generaal Milieubeheer (DGM) van het ministerie van VROM en de gemeenten Breda, Dordrecht en Zwolle. IBN, Wageningen.

Opmaak: Ernst van Cleef

Zetwerk: Grafisch Service Centrum Van Gils B.V., Wageningen

Druk: Ernsting

Ondergrond kaart: Gemeente Ede

ISBN: 90-6754-334-9

Trefw.: planologie ; Gelderse Vallei.